

Vuk'uzenzele

Produced by: Government Communication & Information System (GCIS)

English/Setswana

Phatwe Kgatiso I

South Africa's heroines

ALSO AVAILABLE ON:

@VukuzenzeleNews

Vuk'uzenzele

CONTACT US

Website: www.gcis.gov.za
www.vukuzenzele.gov.za

E-mail: vukuzenzele@gcis.gov.za
Tel: (+27) 12 473 0353

Tshedimosetso House:
1035 cnr Frances Baard and Festival streets Hatfield, Pretoria, 00083

FREE COPY NOT FOR SALE

Basadi ba *Masakhe Stokvel* ba aga dintlo

GO NA LE GO EMA dingwaga o kgobokanya madi ao a tlhonegang go aga ntlo kgotsa go itatlhela mo dikolotong tse di boitshegeng, setlhophpha sa basadi ba kwa Kapa Bophirima ba bone gore ba ka ikgona ka go tshwaragana.

Silusapho Nyanda

Basadi ke dipilara tseo setshaba se ikokotletseng ka tsona. Ono ke moono wa maloko a le 28 a *Masakhe Ladies Stokvel*, ao a kgobokanyang madi a ona ao a dirisediwang go thusana go agelana ditlo.

Modulasetilo wa *Masakhe Ladies Stokvel*, Ntombekhaya Nyama-Plati (43), a re *stokvel* seno sa basadi fela, sa kwa Gugulethu kwa Motsekapa se tlhamilwe go matlafatsa le go tlholo ditshono mo basading le mo malapeng a bona.

"Basadi ba kgona go tlisa phetogo mo baaging, fela gore ba kgone go dira jalo, ba tlhoka go botsa gore ba ka fetola dilo jang mo setshabeng sa bona," go rialo Nyama-Plati.

O rile go botsa potso

eno ke gona go tlhodileng *Masakhe Ladies Stokvel*.

"Ke ne ka bona ka fao botlhokatiro bo utlwisang baagi botlhoko ka teng le ka fao bamalapa o fitlhelang ba pitlagane ka teng mo ntlonyaneng e nnye mme ka ipotsa gore nka dira eng," Nyama-Plati o boleletse jalo ba *Vuk'uzenzele*

Nyama-Plati a re maloko a *stokvel* sa bona a ntsha R2 500 leloko lengwe le lengwe ka kgwedi. Madi ao a dirisiwa go reka didiriwiwa tsa kago le go duela moagi go agela lengwe la maloko ntlo kgwedi nngwe le nngwe.

Fa e sale *stokvel* seno se simolola ka Moranang, go agilwe dintlo tsa maloko a le mararo mme go santse go tla agiwa ntlo e nngwe.

Go ya ka Nyama-Plati, motho wa ntlha yo a amogetseng thuso eno ke mosadi yo ntlo ya gagwe e neng e le lengwa ka

ntlha ya fa motho yo a neng a tlhokometse ka fa lelapeng a ne a tlhoko-

"Fa basadi ba ka ipopa ngatana, ba ka fitlhelela go le gontsi."

fala pele a ka digela go aga ntlo. Dintlo tse dingwe tse pedi tse di agilweng ke tsa go hirisa marobalo.

Ba bangwe gape ba le babedi ba rulaganya go agelwa dintlo tsa bona metsemagaeng ya kwa Kapa Botlhaba.

"Ga re agele fela batho

bao ba senang dintlo, re aga gape le dintlo tsa go hirisa marobalo gore batho ba itirele letseno le lengwe," go rialo Nyama-Plati.

Moamogedi le mokwaledi wa *Masakhe Ladies Stokvel*, Nobantu Malgas, a re *stokvel* seno se tlisitse tshepo go baagi. Malgas, yo o setseng a agetswa dintlo tsa go hirisa marobalo a re o tsere madi a mangwe a gagwe a a neng a setse fa ba sena go mo agela mme a reka didiriwiwa tsa go rua dikgogo.

Nyama-Plati o rile ba setse ba laleditswe ke setlhophpha sa kwa East London go tla go ba tlhaba botlhale gore ba ka itshimololela jang *stokvel* se setshwanang le sa bona.

A re *stokvel* seno, seo le-loko la sona le le nnye le nang le dingwaga di le 26, se lebeletse basadi gonno fa o matlafatsa basadi, o matlafatsa maloko a mangwe

a baagi.

"Mo temokerasing ya rona, basadi ba na le ditshono fela ga ba itse bo-kgoni jwa bona. Fa basadi ba ka ipopa ngatana, ba ka fitlhelela go le gontsi," go rialo Nyama-Plati.

O tlaleeditse gape ka gore maloko mangwe a *stokvel* seno a ikatisetsa go nna baagi. Gape basadi bano ba letetse go katisiwa go baka ditena.

Mo katisong eo e neng e neelwa ke ba setlamo sa disamente sa PPC, setlhophpha se ne sa rutiwa ka ga mefuta e e farologaneng ya disamente.

"Re ne re sa itse gore go na le pharologano magareng ga samente se se dirisiwang go aga le se se poleiseterang."

Stokvel seno se setse se itsege tota e bile go na le batho ba ba emetseng go kwadisiwa gore ba se tsenele. ▀

Thuso go bagwebi ba basadi

Puso e neelana ka mekgwa e e
anameng ya dithuso go basadi
bao ba ratang go ka itshimilolela
dikgwebo, go tloga go tsa
dikgakololo go tsenyeletsa le tsa
matlole.

SEDA

Go le gantsi, dikakanyo tse dintel tsa
basadi tsa go simolola dikgwebo ga di
tswelele gonee ba sena tshedimosetso e e
tlhogekang go fetola ditoro tsa bona go nna
nnete.

Setheo sa Tlhabololo ya Dikgwebopotlana
(Seda), e leng setheo se se leng ka fa tlase
ga taolo ya Lefapha la Kgwebisano le
Madirelo (dti), se ne sa lemoga seno mme
sa tlhagisa bukana ya ditheo tsa kgwebo
tseo beng ba tsona e leng basadi mme e
tlhagisa tshedimosetso e e ka ga tshegetso
yotlhe e e leng teng go ka tshegetsa basadi,
e ka tswa e le e e ka ga matlole le e e seng
ya matlole.

Bukana eno e tsenyeletsa tshedimosetso
e e ka ga gore o kwadisa jang kgwebo ya
gago le dikgwethlo tseo bagwebi ba basadi
ba itemogelang tsona, go akaretsa le
tshedimosetso e e kgethegileng e e ka ga
makala a a farologaneng mo diintasetering
le ditsela tsa go iponela tlamelo ka matlole.
Go bona bukana eno, etela
www.seda.org.za/Publications.
Go kwadisa kgwebo ya gago ke kgato ya
ntlha e e botlhokwa thata mo mogwebing
mongwe le mongwe fa a simolola kgwebo,
gore a kgone go obamela melao e e
laolang dikgwebo mo nageng. Dikgwebo di
tshwanetse go kwadisiwa mo Khomiseneng
ya Dithoto le Dithata tsa Ditlamo (CIPC).
www.cipc.co.za.

Metswedi ya thuso

Go na le mafapha a le mantsi a puso mmogo
le ditheo tse di leng ka fa tlase ga taolo ya
puso tseo di neelanang ka thuso go bagwebi
ba basadi ba leng mo makaleng a a
farologaneng a diintaseteri.

SEFA

Setheo sa Matlole a Dikgwebopotlana (SEFA)
se neelana ka dikuno tsa matlole le ditirelo
mo dikgwebopotlaneng, tsa magareng le
tse dikgolo (di-SMME) go tsenyeletsa le
matsema.

www.sefa.org.za.

Finfind

Finfind e golaganya di-SME tse di tlhokang
matlole le bao ba adimanang ka madi ba ba
maleba, go neelana ka tshedimosetso ya thuto
ya madi, e arabu dipotsa ka gale le go
rarabolola dikgwethlo tse di itsegeng.
www.finfindeeasy.co.za.

IDC

Letlole la Isivande la Basadi la Kooporasi ya
Tlhabololo ya Diintaseteri (IDC) le neelana
ka madi a kadimo a a tsaleng dinamane
tse di boitshegang tsa dikoloto, a a mosola
e bile a tswa dikgwebo thuso. Le lebagane
le mabaka a a tsenyeletsang matlole a go
simolola kgwebo; go godisa kgwebo; go
boloka kgwebo, go atolosa le go tshegetsa
kgwebo.

www.idf.co.za.

NEF

Letlole la Bosetshaba la Matlafatso ya
Basadi le tlhaganedisa neelana ka matlole
go dikgwebo tseo beng e leng basadi ba
bathobantsho, fa iMBewu Fund ya yona e
tshegetsa bagwebi ba bantsho bao ba eletsang
go simolola dikgwebo le go tshegetsa ditheo
tse di leng teng tseo beng ba tsona e leng
bathobantsho ka madi a ketleetso.
www.nefcorp.co.za.

Sekema sa Beng ba Diintaseteri ba Bathobantsho

Sekema sa Beng ba Diintaseteri ba
Bathobantsho se ikaelela go tlhaganedisa
botsaakarolo jwa beng ba diintaseteri ba
bathobantsho mo ikonoming ya Aforika
Borwa, fa letsholo la tlhabololo ya bokgoni
la B'avumile le tshegetsa matlafatso ya
basadi ka go ba tlhalela ka bokgoni
ka maithhomu a go supolola bokgoni mo
makaleng a botaki, bobetli, go loga le go roka
diaparo.

www.thedti.gov.za.

NYDA

Setheo sa Bosetshaba sa Tlhabololo ya
Bašwa (NYDA) se neela bagwebi ba bašwa
ditshono go fithelela tshegetso ya matlole le
e e seng ya matlole gore ba kgone go ipulela
dikgwebo tsa bona.

www.nyda.gov.za.

Temothuo

Mo lephateng la temothuo, dti e neelana ka
matlole mo dikgwebopotlaneng ka go dirisa
Sekema sa Tshegetso ya Thagiso ya Dikungo tsa
Temo, seo se tlhamilweng go godisa dipeletso tsa
diporojeke tse dintshwa le tse di ntseng di le teng
tsa ditlhagiso tsadikungo tsa temo.

www.thedti.gov.za.

Gape basadi ba kgona go bona thuso go tswa mo
Lenaaneng la Tshegetso e e Tletseng ya Temothuo
la Ilima/Letsema la Lefapha la Temothuo,
Pusetsomafatshe le Tlhabololo ya Metsemagae.

www.daff.gov.za.

Thekenoloji

- Thekenoloji mo Basading ba leng mo Kgwebong
e e itlhaganedisa matlafatso ya basadi mo ikonoming,
fa Lenaane la Tshegetso ya Boitlhamedu jwa
Diintaseteri lona le neelana ka thuso ya matlole
e e ka ga tlhabololo ya dikungo tsa boitlhamedu le
dithulaganyo. www.thedti.gov.za.
- Letlole la Madi a Tshimololo ya Thekenoloji
le neelana ka madi a kadimo mo dikgwebong tse
di simololeng tse di ikaegileng ka thekenoloji, go
kgontsha go fetola dithoto le dithata tse di humileng
tsa ditlamo tsa thekenoloji tsa Aforika Borwa go ka
baakanyediwa go tsena mo mebarakeng.
www.idc.co.za.
- Lenaane la Thekenoloji la Seda le neelana ka mefuta
ya ditirelo go tlhatlosa bogwebi mo intasetering,
bogolosegolo go kgontsha dikgwebopotlana go
fitlhalela thekenoloji e maleba go kgone go gaisana
go feta le go godisa dikgwebo tsa bona.
www.seda.org.za.

Go tlhagisa

Yuniti ya kgwebo ya diaparo le
masela ya IDC e neelana ka
tshegetso go batlhame ba go
kgabisa magae, batlhagisi ba
dilwana tsa matlalo le batlhagisi
ba masela a a botlhoswana kgotsa
a tlhago, fa yuniti ya ditlhagiso
tsa dikhemikhale le khemise e
neelana ka matlole le tshegetso
mo intasetering le dikgwebo tse
di tlhagisa go tlhagisiwa tsa
dikhemikhale, polasetiki le tsa
khemise. Gape, IDC e neelana ka
tshegetso go diintaseteri tse dingwe tse
di farologaneng, go tloga go temothuo le
bojanala go ya go metshini le didirisiwa.
www.idc.co.za.

Thuto le di-NPO

Setheo sa Tlhabololo ya Naga (NDA) se ka kgona go thusa
bao ba eletsang go tlhama le go kwadisa disenthara tsa
Dikolo tsa Thuto ya Bomapimpana (ECD). www.nda.org.za.
Ilifa Labantwana ke lenaane la naga ya Aforika Borwa
ECD le le simolotsweng ka 2009. Lenaane la yona la
Bhalisa Inkulisa le botlhokwa mo go thuseng ka go kwadisa
ditikwatikwe tsa ECD.
www.ilifalabantwana.co.za.

NDA e thusa le Mekgatlho e e sa Direng Letseno (di-NPO)
go nna ditheo tsa semmuso; go kgobokanya tshedimosetso
e e tlhogekang go ikwadisa jaaka NPO kgotsa matsema;
go tlatsa le go romela diforomo tsa ikwadiso; le go lekola
ditlhoko tsa tsona sentle go netefatsa gore fa ba sena go
ikwadisa ba tswelala go latela molao wa ikwadiso o ba
ikwadisitseng ka fa tlase ga ona.
www.nda.org.za.

Go bona tshedimosetso ka bottalo ka go go simolola kgwebo, letsetsa
dinomoro tse di latelang:

Seda- 012 441 1000 | CIPC- 086 100 2472 | Sefa- 012 748 9600 | IDC- 011 269 3000

NEFCORP- 011 305 8000 | NYDA- 012 322 1375 | DAFF- 012 319 6000

NDA- 011 018 5500 | Ilifa Labantwana- 021 670 9848